

Rezervatia Naturala CHEILE ȘUGĂULUI - MUNTICELU

Custode CLUBUL MONTAN ROMÂN

Sediul Custode: Cabana ECOLOG, Sugau, com. Bicz Chei, jud. Neamt
Tel. 0233-256.888, e-mail: ecolog@mountain.ro

Sediul central CMR: Str. Ștefan cel Mare 31, 610101 Piatra Neamt
Tel./Fax 0233-222.222, Tel. 0744-913.941, e-mail: office@mountain.ro

Nr.304/29.03.2007
Catre, APM NEAMT

RAPORT ANUAL 2006

CUPRINS

1. Probleme Administrative in exercitarea custodiei
2. Starea de Conservare a Patrimoniului Natural
 - 2.1. Habitate Naturale
 - 2.2. Biodiversitatea
 - 2.3. Obiective Geologice si Geomorfologice
 - 2.4. Pestera Munticelu
3. Activitatea de Conservare si Protectie
 - 3.1. Activitatea de Cercetare
 - 3.2. NATURA 2000
 - 3.3. Activitatea de Monitorizare, Paza si Protectie
 - 3.4. Activitati de ecologizare – igienizare
4. Amenajari in teren
5. Educatie ecologica, Participare publica, Marketing
6. Dificultati, Amenintari si Pericole
 - 6.1. Principalele Dificultati
 - 6.2. Principalele Amenintari si Pericole
7. Infrastructura, Dotari, Baza Tehnico – Materiala
 - 7.1. Sediul Administrativ de la cabana ‘Ecolog’
 - 7.2. Baza tehnico – materiala
 - 7.3. Mijloace de transport
8. Plan de Actiune - 2007

RAPORT ANUAL

2006

1. PROBLEME ADMINISTRATIVE IN EXERCITAREA CUSTODIEI

- 1.1. Lipsa de dialog si interes fata de problemele rezervatiei a Comisiei pentru Monumentele Naturii din cadrul Academiei Romane.
- 1.2. Lipsa de dialog si atitudinea duplicitara a administratiei PN Biczaz. Neincheierea unui protocol de colaborare cu partea harghiteana pentru sectorul administrat in comun (Cheile Sugaului propriu-zise).
- 1.3. Interesul redus al administratiei locale fata de problematica ariilor protejate.
- 1.4. Nedefinitivarea –pina in acest moment- a planului de management (datorita tendintei de ignorare a habitatelor naturale ale rezervatiei de catre anumite autoritati de mediu competente, procedura de dezbatere publica a proiectului de exploatare industriala din Cheile Sugaului, lunga si consumatoare de timp si energii, concomitent cu necesitatea de corelare cu noutatile de ordin legislativ), dar realizarea Regulamentului ariei protejate, document prezentat spre dezbatere institutiilor interesate.
- 1.5. Neeliberarea –pina in acest moment- a legitimatiilor de custodie.
- 1.6. Blocarea accesului public in zona de maxim interes a ariei protejate (poteca spre intrarea amonte in cheile propriu-zise), blocarea accesului custodelui, amenintari si incercari repetate de intimidare a acestuia de catre societatea care implementeaza proiectul de exploatare industriala a izvoarelor calcaroase de la intrarea in Chei, versant stang.

2. STAREA DE CONSERVARE A PATRIMONIULUI NATURAL

2.1. Habitate naturale.

Pe parcursul anului 2006 habitatele naturale din perimetrul rezervatiei au avut o evolutie in general pozitiva, cu influenta antropica minima, cu exceptia molidisului din zona inalta (creasta Munticelu) partial supus taierilor ilegale, exact pe limita si in vecinatatea rezervatiei. S-au semnalat taieri in lunile ianuarie-februarie (de intensitate mai mare) dar si in lunile de toamna si spre sfarsitul anului, cu precadere in zonele expuse acestor infractiuni. Punctele afectate de taieri ilegale: versantul Sud-Estic (spre Gherman-Biczaz Chei), versantul Estic si Nord-Estic (spre Tepeseni), versantul Vestic (spre piriul Sugau).

Habitatul prioritar al izvoarelor petrifiante (*7220), s-a refacut in perioada 2003-2005 dupa interventiile distructive (derocari, dinamitari, distrugerea ecosistemului prin imprastierea materialului stincos rezultat) din anul 2002 ale firmei Total Mihoc prod srl Tamaseni si sistarea lucrarilor de interventie ('curatare') antropica ale societatii respective. Refacerea habitatului a fost constatata atat in peștera Izvorul Sugaului cit si –mai ales- pe versantul stang de la intrarea in Cheile Sugaului, dezvoltat preponderant in travertine, cu depuneri active de tuf calcaros. Din pacate, cu acordul autoritatilor locale si a Garzii de Mediu Piatra Neamt si Suceava, in primavara a fost montata –ilegal, fara autorizatie !- o teava de legatura intre izvorul calcaros din versant si vechea captare din Chei. Aceasta aductiune a preluat mare parte din debitul ce intretinea dezvoltarea populatiei de briofite si depunerile carbonatice din zona versantului. Operatiunea respectiva a fost o inscenare, organizata cu concursul unor autoritati. Acest lucru a fost evident in conditiile in care –desi unii localnici se plingeau ca nu mai au apa din vechea conducta a fabricii de ciment (de la care oricum se alimentau neorganizat si ilegal), bazinul vechii captari din anii

'50 era complet plin cu apa (preaplin !), lucru constatat si de inspectori de la Garda de Mediu, dovada ca alarmarea localnicilor a fost falsa, organizata cu complicitatea firmei direct interesate in extinderea vechii captari (probabil ca apa a fost oprita pe traseu, chiar la fabrica de imbuteliere). De altfel, alimentarea cu apa a localnicilor s-a facut oricum neautorizat, in conditii de risc, fara respectarea conditiilor sanitare specifice, toti cei implicati in diversiunea respectiva punind in pericol sanatatea unor oameni nevinovati dar usor de manipulat, dupa cum s-a vazut. Am sesizat problema Garzii de Mediu Suceava si Garzii Nationale de Mediu, fara a primi – bineinteles- nici un raspuns. Din pacate, ulterior, am remarcat involutia populatiei de briofite de pe versant si canalizarea apei pe un culoar artificial creat dupa montarea tevii respective. Indicatoarele de mediu din zona habitatului prioritar *7220 au fost distruse si apoi indepartate complet de firma Total Mihoc prod srl, contraventie sesizata autoritatilor , dar –ca de obicei- nici o reactie din partea acestora. Desi, Custodele a cheltuit timp si bani pentru realizarea acestor indicatoare (la standarde europene), pentru transportul si montarea lor in teren.

Habitatul din interiorul pesterii Izvorul Sugaului s-a refacut mai greu in cursul anului 2005 si inceputul anului 2006, constatandu-se reaparitia florei de muschi si alge si reinstalarea coloniei de lilioci. Din pacate, in iunie 2006 a fost demarat poate cel mai agresiv proces antropic din istoria ariei protejate: sterilizarea habitatului natural din peștera Izvorul Sugaului prin torcretarea / betonarea peretilor si patului pesterii, dezvoltata predominant in travertin, cu depuneri active de tuf calcaros, habitat natural prioritar *7220 tipic. Aceasta actiune antropica radicala a fost executata evident ilegal, neautorizat, fara acord de mediu, contra avizelor de mediu ce sustineau proiectul de exploatare dar nu permiteau distrugerea habitatului. Custodele a sesizat autoritatile de mediu locale si centrale dar Garda de Mediu a musamalizat, inca o data, o actiune in contradictie flagranta cu avizele proiectului, cu studiul de impact, cu legislatia in vigoare. Singura autoritate de mediu care a incercat descifrarea adevarului (de altfel extrem de vizibil) si aplicarea legii a fost Agentia Nationala de Protectia Mediului.

Atasam Nota de Constatare realizata la fata locului de profesori de la Universitatea din Bucuresti, Facultatea de Geologie si Geofizica si Nota de Constatare a unei echipe de profesori cercetatori botanisti, experti in habitate naturale, de la Universitatea A.I.Cuza, Facultatea de Biologie, membri ai Comisiei Stiintifice a rezervatiei.

Habitatele finetelor montane de la baza abrupturilor calcaroase sunt bine conservate, nu au fost afectate de pasunat sau de turismul necontrolat ci au fost chiar favorizate de precipitatiile bogate. Comparativ cu anul 2005, procesul de eroziune si formare a torentilor in urma ploilor abundente a fost mai scazut.

Habitatele tipice pantelor si grohotisurilor calcaroase, precum si habitatul padurilor relictare de Pynus silvestris pe substrat calcaros sunt in buna stare de conservare, ca efect al stoparii pasunatului si a taierilor ilegale din zonele impadurite din interiorul ariei protejate.

2.2. Biodiversitatea.

Se remarca, in general, o stare buna de conservare a speciilor de plante si animale determinate de influenta antropica extrem de redusa, turism controlat, stoparea lucrarilor firmei Total Mihoc in zona habitatului prioritar *7220 si in Cheile Sugaului propriu-zise, stoparea pasunatului si a taierilor in interiorul rezervatiei.

Cea mai mare amenintare a fost constatata asupra populatiei de capre negre, in urma vinatorilor semilegale sau ilegale din noiembrie 2003 si octombrie 2005. Din cele cca. 10 exemplare

autohtone identificate in cursul anului 2005, la inceputul anului 2006 s-au putut identifica doar 7 exemplare.

Populatiile de lilieci sunt in usor regres comparativ cu anii precedenti, mai ales dupa lucrarile efectuate direct in peștera Izvorul Sugaului.

La fel si populatia de salamandre caracteristica zonei umede din interiorul si vecinatatea habitatului prioritar al izvoarelor petrifiante, afectata dramatic prin interventiile firmei Total Mihoc din aprilie 2002 este in continuare in mare pericol. Lucrari ulterioare in zona izvoarelor din versant sterilizarea zonala a ecosistemului pot periclita definitiv conservarea acestei specii indicatoare, specifice habitatului *7220.

Briofitele si algele din acest habitat au avut o evolutie pozitiva in prima parte a anului 2006, urmata de un regres in a doua parte a anului.

Vegetatia saxicola caracteristica pantelor calcaroase se afla in stare favorabila de conservare. Plantele vasculare endemice si sub-endemice sunt de asemenea in stare favorabila desi a existat amenintarea pasunatului ilegal in perimetrul rezervatiei. Endemitul *Astragalus pseudopurpureus* ce are 'locus classicus' in Cheile Sugaului se afla in buna stare de conservare. Am identificat exemplare de *Astragalus exact* in zona izvorului din versantul Cheilor, cu ocazia unor observatii de teren efectuate impreuna cu d-na Anca Sarbu, directorul Gradinii Botanice din Bucuresti.

Padurile de *Pinus Sylvestris* pe substrat calcaros, taiate masiv in anii '90, sunt inca in situatie critica, la limita echilibrului, desi in 2005 si 2006 nu s-au semnalat infractiuni silvice la aceasta specie.

2.3. Obiective geologice si geomorfologice.

In anul 2005 nu au avut loc agresiuni asupra mediului geologic si nici asupra formatiunilor geomorfologice si carstice. Singura amenintare asupra carstului si mediului geologic este incercarea de exploatare a apei izvoarelor calcaroase, intrerupta pe teren in 2002 dar aflata inca – din pacate- in procedura de autorizare. Riscul exploitarii acestor izvoare este dat de afectarea pina la disparitie a complexului biologic-geologic caracteristic perimetrului tufurilor calcaroase si a grotei active Izvorul Sugaului (briofite, alge, vegetatie chasmo fitica, fauna de nevertebrate si lilieci, formatiuni calcitice, speleoteme, tufuri, travertin) a peisajului, reliefului carstic si martorilor de eroziune din zona Cheilor (marmite si brine suspendate, fisuri, izbucuri, turnuri, lapiezuri, chei foarte inguste). Amintim ca in cursul interventiei brutale prin derocare a firmei Mihoc din 2002 au fost dislocati zeci de metri cubi de travertin, calcare fosilifere si speleoteme. O mare parte a rocilor derocate au fost imprastiate pe piriul Sugaului sau au fost sustrate din zona in toamna anului 2004.

Mentionam din nou, ca o cauza antropica cu efecte negative nu doar asupra linistii ariei protejate dar si cu efecte directe asupra maselor de calcar fisurate (in special turnuri, surplombe, blocuri instabile, zone puternic fracturate) si anume detonarile de explozivi provocate periodic in Cariera de calcar din vecinatate, in urma carora unda de soc zguduie efectiv peretii din Cheile Sugaului-Munticelu. Credem ca ar trebui gasite de urgenta masuri pentru a inlatura aceste fenomene negative. De discutat cu conducerea Carpatciment.

2.4. Peștera Munticelu.

Nu au avut loc distrugerii suplimentare de speleoteme fata de cele cunoscute in ultimii 30 de ani. Nu s-au mai sustras resturi fosile. Am efectuat mai multe actiuni de igienizare in interiorul si exteriorul pesterii, speleotemele distruse fiind grupate in citeva puncte laterale pentru a ameliora putin aspectul de peștera devastata.

Colonia de lilieci din interiorul pesterii pare in stare de conservare favorabila, dupa impactul deosebit de dur generat de vandalii care au facut foc in peștera, in mai multe rinduri, in anii precedenti. Din pacate, exista si acum localnici care intra in peștera cu torte de foc si nu cu lanterne.

3. ACTIVITATEA DE CONSERVARE SI PROTECTIE

3.1. Activitatea de cercetare in teren.

In cursul anului 2005, in rezervatia naturala Cheile Sugaului s-au efectuat cercetari botanice (Universitatea A.I.Cuza Iasi – Facultatea de Biologie si Gradina Botanica Iasi) si geologice (Universitatea Bucuresti – Facultatea de Geologie si Geofizica). Cercetatorii au fost sprijiniti de Custode, beneficiind de baza de teren a acestuia (cabana ‘Ecolog’). La rindul lor, specialistii biologi si geologi au furnizat informatii stiintifice administratiei rezervatiei si vor pune la dispozitie in continuare rezultatele activitatii lor, concretizate in rapoarte si studii stiintifice.

O alta echipa de biologi (botanisti si faunisti) de la Muzeul de Stiinte Naturale din Bacau, care a efectuat cercetari in afara rezervatiei, in Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, timp de o saptamina, s-a bucurat de gazduirea si sprijinul –gratuit- al administratiei rezervatiei.

In activitatile de cercetare au fost implicati si membri ai Clubului Montan Roman care au oferit sprijin logistic si reciproc au fost instruiti si au beneficiat de recomandari si fundamentari stiintifice pentru managementul activitatii de conservare si protectie.

In vara 2005 s-au efectuat noi masuratori GPS, s-a definitivat harta topografica 1:25.000 e perimetrului rezervatiei si au fost masurate mai multe puncte caracteristice. Harta este disponibila in format JPEG Image (2480 x 3508) si psd Image (33,9 MB). Primele cartari GPS ale perimetrului rezervatiei au fost realizate in 2004 de o echipa a ministerului mediului.

Studii stiintifice realizate in anul 2005:

- *UNIVERSITATEA BUCURESTI: “Inventarierea siturilor geologice din zona Cheile Bicazului -Hasmas si Parcul Natural Bucegi. Raport de etapa(2005)”*, Autori: Toma Barus, Marin Seclaman, Eugen Gradinaru, Victor Barbu, Marian Constantin. Arhiva Colectiv. GZCPM. Include date referitoare la Situl Izvoarelor petrifiante cu formare de tufuri calcaroase din Cheile Sugaului;
- *UNIVERSITATEA A.I.CUZA IASI: „Field Report - Flora din Parcul National Cheile Bicazului – Hasmas si din Rezervatia Naturala Munticelu-Cheile Sugaului, jud. Neamt, Grant no. 44/MEC”*, Autori: Sirbu I., Oprea Ad., Stefan N. Cuprinde date de teren bogate si interesante referitoare la flora rezervatiei Sugau-Munticelu; Studiul complet al plantelor vasculare din Hasmas, inclusiv din rezervatia Sugau-Munticelu si cu observatii asupra habitatului prioritar al izvoarelor petrifiante, a fost finalizat si postat pe site public (MEC) in Martie 2006;

- *ASOCIATIA DENDRO-ORNAMENTALA si GRADINA BOTANICA 'Anastasiu Fatu IASI: "Specii de plante vasculare amenintate din Moldova" (2005), Autori: Sirbu I, Oprea Ad., Lupu I. Cuprinde si date referitoare la flora din Munticelu;*
- *UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI –CLUJ NAPOCA, SESIUNE DE COMUNICARI STIINTIFICE CU PARTICIPARE INTERNATIONALA: "Necesitatea unei protectii speciale a habitatului izvoarelor petrifiante cu formare de travertin din rezervatia naturala Cheile Sugaului, jud. Neamt", Autori: Toma Barus, C. Lacatusu. Urmeaza a fi publicat in 2006 (UBB Cluj).*

3.2. Fisa Standard NATURA 2000.

In vara anului 2005 echipa Clubului Montan Roman a lucrat la crearea bazei de date sintetice pentru completarea formularului tip denumit 'Fisa Standard NATURA 2000', primit de la APM Neamt. S-au efectuat atat activitati de documentare la biblioteci si institutii de cercetare si universitare din Iasi, Bucuresti si Piatra Neamt, cit si activitati de teren pentru identificarea habitatelor naturale si a speciilor cuprinse in Directiva Habitate si Directiva Pasari. In final, toate elementele au condus la propunerea si, de fapt, necesitatea desemnarii rezervatiei ca Sit de Importanta Comunitara. Au fost identificate 6 tipuri de habitate naturale dintre care 2 de interes conservativ prioritar si mai multe specii de animale si plante de interes comunitar, listate in directivele UE si in legea 462/2001. Necesitatea protectiei acestor habitate si specii impune declararea –conform procedurilor legale- a ariilor speciale de conservare.

Habitatate naturale identificate cf. Directivei Habitate/UE in Fisa Standard NATURA 2000:

- 5130 -Formatiuni cu *Juniperus communis* in zone sau pajisti calcaroase
- 6520 -Finete Montane
- 7220*-Izvoare Petrifiante cu formare de tufuri calcaroase / travertin (*Cratoneurion*)*
- 8210 -Pante stincoase cu vegetatie chasmo fitica
- 8240*-Grohotis si lespezi calcaroase
- 8310 -Grote neexploatate turistice
- 91Q0 -Paduri relictare de *Pinus Sylvestris* pe substrat calcaros

De remarcat varietatea si frecventa speciilor de animale si plante pe o suprafata relativ restrinsa. Numarul speciilor de plante vasculare (cca. 600), inclusiv cel al endemitelor si subendemitelor, raportat la suprafata sitului, confera Rezervatiei Naurale Cheile Sugaului o pozitie de unicat in Romania, un adevarat muzeu in aer liber.

Cu ocazia completarii Fisei Standard NATURA 2000 s-a constatat si insuficienta informatiilor referitoare la plantele inferioare, nevertebrate si partial la pasari si s-a concluzionat necesitatea unor studii sistematice in acest sens. De asemenea, in privinta habitatelor, este necesar un studiu aprofundat, multidisciplinar, al sitului izvoarelor petrifiante (H.*7220), habitat natural prioritar in Europa dar insuficient cercetat, recunoscut si apreciat in Romania.

Prezenta habitatelor naturale incluse in Fisa Standard 2000 a fost confirmata, in urma investigatiilor din teren, de cercetatori si specialisti prestigiosi de la Universitatea A.I.Cuza din Iasi (Facultatea de Geografie si Geologie, Facultatea de Biologie, Gradina Botanica Iasi), Universitatea din Bucuresti (Facultatea de Geologie si Geofizica), Gradina Botanica Bucuresti, Academia Romana.

3.3. Activitatea de monitorizare, paza si protectie.

Custodele ariei protejate beneficiaza de o baza de teren proprie, investitie de mediu a Clubului Montan Roman Piatra Neamt, situata aproape de DN 12-c (200m) in zona administrativa a rezervatiei, linga poteca de acces in valea Sugaului si la cca. 3km de limita nordica a rezervatiei, intr-o pozitie ideala pentru supravegherea cu precadere a flancului Sudic si Westic al Munticelului, respectiv a zonei de intrare in rezervatie, a Jgheabului cu Luci si a potecilor de acces spre pestera Munticelu si spre intrarea amonte in Cheile Sugaului si in perimetrul habitatului natural al izvoarelor petrifiante cu formare de tufuri si travertin.

Crearea acestei infrastructuri a dus la efecte pozitive atat asupra activitatii de supraveghere, identificare si alarmare dar a avut o influenta benefica si pentru prevenirea infractiunilor de mediu. Stoparea taierilor lemnoase si a infractiunilor silvice in general in zona Jgheabului cu Luci si a versantului Sud-Westic al Munticelului sunt cea mai buna dovada in acest sens.

Exista insa si puncte mai slab monitorizate, cum ar fi extremitatea Nordica a rezervatiei si versantul Estic, unde s-au restrins si localizat si cele mai multe infractiuni silvice. In aceste zone au loc patrulari saptaminale, iar in zona de Sud, a intrarii in rezervatie, se asigura supraveghere zilnica prin asigurarea permanentei la sediul administrativ.

Cazurile de incalcare a legislatiei specifice si a Regulamentului rezervatiei sunt semnalate printr-un 'Raport de Urgenta', un formular tip completat in functie de natura evenimentului inregistrat.

3.4. Activitati de ecologizare - igienizare.

In anul 2006 au fost organizate mai multe actiuni de igienizare (colectare deseuri si transportul acestora in saci de plastic in afara rezervatiei) in care au fost angrenati membri CMR, alpinisti, drumeti, copii, elevi, studenti, localnici. Mai multe actiuni de igienizare au vizat Pestera Munticelu. O actiune de igienizare vizind intrarea si iesirea (aval) din Cheile Sugaului a fost executata cu sprijinul Primariei Bicz Chei.

In zona administrativa de la intrarea in rezervatie (extremitatea Sudica) si pe Jgheabul cu Luci (poteca de acces spre pestera Munticelu prin pestera Tunel), igienizarile se efectueaza curent, chiar zilnic in perioada de vara (de afluenta turistica).

4. AMENAJARI IN TEREN

Custodele nu a realizat amenajari speciale in cursul anului 2006, cu exceptia schimbarii unor indicatoare deteriorate si a montarii unor indicatoare noi in zona habitatului prioritar *7220, ulterior distruse si deteriorate de oamenii firmei Total Mihoc prod. srl.

Am mentinut conceptul unor amenajari minimale, discrete si unitare a rezervatiei, grupate zonal in 3 sectoare cu diferite grade de amenajare (1, 2 si 3-vezi in continuare). Alaturi de acestea mai exista 2 tipuri de amenajari preexistente in momentul preluarii custodiei (4 si 5).

1-zona administrativa si de intrare in rezervatie, de maxima frecventa si presiune antropica: aici sunt concentrate amenajarile, respectiv: parcare auto la DN 12-c (in curs de autorizare); poarta de intrare (in curs de finalizare, prin montarea unui panou indicator cuprinzind date generale si harta rezervatiei, telefoane utile si o serie de fotografii cu tipurile de habitate naturale si citeva specii caracteristice); 3 sectoare scurte (10m, 18m si 15m) de mina curenta traditionala (din lemn) in citeva pasaje in care s-au inregistrat dificultati de acces in anumite conditii de vreme si vizibilitate (ploi,

polei, gheata, zapada adinca, ceata, intuneric) atit pentru localnici cit si pentru vizitatori de toate virstele; panouri indicatoare si de avertizare; masute cu banci pentru odihna (din lemn), citeva cosuri de gunoi (placate cu lemn), 32 de trasee de escalada de toate gradele de dificultate atit pentru avansati cit si pentru ‘scoala de catarare’, echipate corespunzator normelor europene de siguranta cu tehnologie si materiale omologate CE si UIAA, cabana ECOLOG-sediul administratiei si baza pentru activitati de cercetare, educatie, training, cursuri de alpinism, ecoturism si turism organizat (vezi pct. 5.1.);

2-zona Pesterii Munticelu: La inceputul anului 2006 am realizat o noua usa metalica pentru intrarea in peștera. Astfel, accesul in peștera a fost securizat, usa fiind prevazuta cu lacat, iar cheile sunt in permanenta atit la sediul administrativ al rezervatiei (cabana Ecolog) cit si la prima gospodarie din DN 12-c aflata in dreptul traseului spre peștera (fam.Lungu). Din pacate, intrarea a fost fortata in nenumarate rinduri si de fiecare data noi am incercat sa efectuam reparatiile necesare. In iarna 2006/2007, intrarea a fost fortata in mod brutal si usa a disparut complet. In februarie 2007, a fost din nou montata o usa metalica (securizare si lucrari in curs). Intentionam valorificarea pesterii prin realizarea unui ‘mini-muzeu speologic’ in interior, in incercarea de a salva un obiectiv natural si turistic in mare parte distrus dar care poate in continuare capta atentia si poate fi integrat ca element de atractie in oferta de turism controlat a rezervatiei; in acest mod, vizitarea pesterii va oferi si sansa de informare si educatie speologica si ecologica.

3- zona salbatica: a habitatelor naturale din interiorul rezervatiei, de fapt intreg abruptul Munticelului inclusiv culoarele, jgheaburile, seile, brinele, poienile, grohotisurile, cu vegetatie chasmo fitica, jnepenisuri si padurile de la poale si din versanti (Piatra Glodului, Piatra Sugaului si Jgheabul cu Luci). Aici, dorim prezervarea unui cadru natural nealterat si absentia oricaror amenajari exceptind –in caz de necesitate- realizarea unor devieri laterale ale torentilor rezultati in urma taierilor excesive, pentru micșorarea eroziunii solului si reducerea efectelor de viitura in aval. Aceste mici lucrari se vor executa discret, estetic, dupa modele aplicate in tari alpine (Austria, Elvetia). In anumiti pereti, activitatea de alpinism va fi controlata, limitata si chiar interzisa pentru a nu deranja fauna (ex. populatia de capre negre, pasari etc.) si pentru conservarea salbaticiei.

4- zona rurala traditionala: in exteriorul masivului calcaros Munticelu, reprezentata de gospodariile si micile amenajari rurale traditionale, in general cu caracter sezonier, localizate in asa numita zona tampon a rezervatiei. In zona gospodariei de la intrarea in Cheile Sugaului a aparut o excavatie neautorizata (dimensiuni aprox. 7m x 5m x 1m), ulterior consolidata cu armaturi si beton ciclopian. Custodele a semnalat problema autoritatilor de mediu locale (telefonic, rapoarte de urgenta), iar proprietarul terenului a fost attentionat si i s-a cerut intrarea in legalitate. Lucrarea a fost constatata atit de Custode, cit si de Primaria locala si de comisari ai Garzii de Mediu.

5-zona industrială: din pacate exista si aceasta, deocamdata, respectiv:

A) zona propriu-zisa a Cheilor Sugaului unde este inca prezenta, chiar pe peretii cheilor (!), teava metalica a vechii aductiuni de apa construita cu 50 ani in urma pentru organizarea de santier a Carierei de calcar din vecinatate si la care s-au racordat la mica intelegere citiva localnici. Aceasta lucrare hidrotehnica mutileaza in continuare peisajul si unul din obiectivele principale al rezervatiei, adica cheile propriu-zise. In vara anului 2006, Contrar avizelor primite, contrar Acordului de Mediu, in aceasta zona cu totul deosebita, unicat peisagistic si geomorfologic, firma Mihoc a montat inca 2 (doua !) tevi de-alungul cheilor, pe alte console, peste marmite de eroziune, peretii fiind pur si simplu ciuruiti. A rezultat un aspect jalnic, industrial, cu totul neadecvat pentru o zona declarat

‘Monument al Naturi’. Custodele a semnalat aceasta ilegalitate dar si acum, autoritatile au inchis ochii. De aceasta data insa, Garda de Mediu Regionala Suceava a confirmat realitatea din teren, fara a lua insa masuri directe de restabilire a cadrului natural initial sau de conformare la avize/acord de mediu, desi zona afectata este cea mai interesanta din intreaga rezervatie. Astfel, caracterul industrial mostenit din anii '50 s-a extins dramatic in anul 2006. Custodele nu poate fi facut raspunzator de aceasta situatie pe care a semnalat-o la timp autoritatilor de mediu locale si centrale.

B) A 2-a amenajare cu caracter industrial este Depozitul de explozivi ai SC Moldocim-Heidelberg grup din versantul Estic al Pietrei Glodului, intr-o peștera in care exista si o emergenta carstica, intreaga arie fiind inchisa accesului public.

5. EDUCATIE ECOLOGICA, PARTICIPARE PUBLICA, MARKETING

Alaturi de cercetarea stiintifica, activitatile cu caracter educational sunt de importanta primordiala in Rezervatia Naturala Cheile Sugaului – Munticelu, fiind in relatie de sustinere reciproca cu necesitatile conservative.

Clubul Montan Roman organizeaza periodic actiuni de educatie montana-ecologista in care sunt implicati atat membrii proprii, cit si alti tineri, elevi, studenti, montanarzi, speologi, alpinisti din Piatra Neamt, din tara si din strainatate. Acestea au avut loc atat iarna, dar mai ales in sezonul de vara, in perimetrul rezervatiei, al Parcului National Cheile Bicazului si in alte zone montane.

Mai multe actiuni comune constind in igienizari in mai multe zone din rezervatie si din parcul national (zona peșterii Munticelu, paraul Sugau, paraul Cupas si raul Bicaz), cursuri alpinism si ecologie montana, au fost realizate impreuna cu clubul ecoturistic scolar ‘Munticelu’ din Zanesti, jud. Neamt, cu un elevii unui cerc scolar de geografie din Bicaz, cu studenti din Iasi si Tg. Mures, cu Agentia Nationala a Taberelor Scolare / Tabara Cozla Piatra Neamt. In cadrul colaborarii cu Tabara Cozla din Piatra Neamt, 50 de elevi si studenti au beneficiat de instruire ecologica si alpinistica in rezervatie, in zona sediului administrativ al ariei protejate si in zona Suhard din parcul national Ch.Bicazului-Hasmas.

In cursul anului 2006, CMR a acordat sprijin si posibilitatea informarii si efectuarii de cercetari in rezervatie pentru studenti de la Facultatea de Geografie-Geologie (Univ.A.I.Cuza Iasi) si de la Facultatea de Geografie (Univ. Bucuresti), atat pentru lucrari de diploma cit si pentru teme de cercetare punctuale.

In vara anului 2006, CMR a organizat o tabara de alpinism si educatie montana pentru tineret/alpinisti utilitari, inclusa in calendarul oficial UIAA (Uniunea Internationala a Asociatiilor de Alpinism) si in Programul mondial ‘Global Youth Summit’ sub egida ONU.

Pentru sensibilizarea opiniei publice fata de valoarea dar si de problemele rezervatiei, CMR a desfasurat o activitate relativ bogata, cuprinzind: interviuri si articole in presa (locala si centrala: Jurnalul National, Evenimentul Zilei, Romania Libera, Academia Catavencu, Dilema, Banii Nostri, Gindul, Realitatea TV, TVR, ProTV, Radio Romania Actualitati, Radio Iasi, Radio Romania Tineret, Radio Romania Cultural, Radio EuropaFM), conferinte de presa (Bucuresti), dezbateri publice (Muzeul de Stiinte Naturale Piatra Neamt, Facultatea de Geografie- Universitatea Bucuresti), conferinte cu public (Bucuresti – Casa de Cultura a Studentilor, Orsova- Conferinta Nationala pentru Protectia Carstului), dezbateri si mese rotunde (cu tematici montane, la care s-au prezentat si imagini din rezervatie).

Pina in prezent, am temperat tendinta de realizare a unei publicitati negative a rezervatiei pe marginea intentiilor de industrializare /comercializare a apei din habitatele sale naturale. In acelasi timp s-a evitat si promovarea unei publicitati excesive a potentialului turistic natural al ariei protejate pentru a preintimpina o presiune antropica masiva inainte de finalizarea conflictelor de mediu actuale si de definitivarea procesului de organizare a unei administrari si monitorizari eficiente.

6. DIFICULTATI, AMENINTARI SI PERICOLE

Desi s-au facut pasi importanti in aceasta directie, RN Cheile Sugaului nu este inca in realitate o arie *protejata* in adevaratul sens al cuvintului si nici in litera si spiritul legilor specifice.

6.1. Principalele dificultati, in aceasta faza initiala de exercitare a custodiei, sunt date de

- Caracterul nepopular evident al primelor masuri dictate de necesitatea protectiei rezervatiei, de impunere si respectare a statutului legal de arie protejata. Este destul de dificil de constientizat comunitatea locala, inclusiv liderii alesi ai acesteia, ca incepind de acum, aceasta zona se supune unor reguli, unor legi, in contextul in care atit pe plan local dar si judetean sau national, autoritatile statului sunt inca nepregatite sa asigure si sa garanteze respectarea legilor de mediu. Mai mult decit atit, dupa cum am observat in ultimul timp, autoritatile au ele inele o atitudine ignoranta, pasiva sau chiar duplicitara. Traficul de influenta si rezolvarea problemelor la mica intelegere fac uneori adevarata lege, cel putin deocamdata. Credem ca organizarea unei arii protejate model se poate realiza doar prin efortul comun al tuturor factorilor implicati si fara compromisuri in defavoarea ariei protejate.
- Insuficienta fondurilor pentru angajarea unor agenti de teren cu activitate permanenta, in conditiile disparirii resurselor si energiilor existente in directia apararii unui singur obiectiv, cel al zonei izvoarelor petrifiante si Cheilor propriu-zise, situatie care speram sa se rezolve in 2007, in interesul intregii arii protejate.

Clubul Montan Roman a adoptat o politica pas cu pas, am incercat sa explicam oamenilor (localnici sau turisti) interdictiile ‘nepopulare’ dar legale, pentru preintimpinarea amenintarilor si pericolelor la care este supus patrimoniul natural al rezervatiei. Toate aceste interdictii au vizat infractiuni devenite comune in perimetrul rezervatiei, mai ales dupa 1990:

- interzicerea taierilor lemnoase (=infractiuni silvice),
- interzicerea pasunatului in zonele impadurite sau cu vegetatie chasmo fitica (=infractiuni de mediu la adresa habitatelor si biodiversitatii),
- interzicerea derocarilor si exploatarilor de piatra de calcar (=infractiuni de mediu la adresa patrimoniului geologic),
- interzicerea distrugerilor in pesteri (=infractiuni de mediu la adresa patrimoniului speologic),
- interzicerea depozitarii gunoaielor si rumegusului (=infractiuni privind regimul deseurilor).

6.2. Principalele Amenintari si Pericole, in perioada 2006-2007:

-1) Proiectul firmei Mihoc de captare a unor izvoare calcaroase si de transport a apei prin conducte ingropate si de suprafata, in scopul comercializarii apei. Este o amenintare grava la adresa unui habitat natural prioritar in Europa (Izvoare petrifiante cu formare de tufuri / travertine, *7220 in

Directiva Habitata UE), un habitat extrem de rar si de fragil, dependent exact de resursa ce se doreste a fi exploatata, adica de Apa. Sansa de salvare a acestui habitat este aplicarea legilor in vigoare, interzicerea extinderilor ulterioare, conformarea la practicile comunitare si valorificarea alternativelor existente, in interesul rezervatiei, al populatiei locale si abia apoi in interes economic.

-2) Blocarea si interzicerea accesului public in partea cea mai interesanta a rezervatiei, respectiv zona Cheilor Sugaului propriu-zise, Monument al Naturii, arie naturala de interes national si comunitar, obiectiv geologic (deci de interes public si in proprietate publica, cf. legii !!). Acest pericol vine de la firma Total Mihoc prod. srl care a cumparat un teren in aria protejata, de la localnici fara acte (!), pe baza de sentinta civila, iar terenul achizitionat prin metode obscure a fost ulterior extins topografic (si in teren si pe harta) intrind abuziv –tot prin mijloace oculte- in domeniul public (unde nimeni nu putea revendica nimic !), ocupind inclusiv zona de abrupt calcaros (versantul stang al intrarii in chei, perimetrul habitatului prioritar *7220) si pestera Izvorul Sugaului.

-3) Infrastructiunile Silvice. Ramin cea mai mare amenintare, pe termen mediu, in zonele slab monitorizate. Solutia: patrulari frecvente, verificari si controale in echipe complexe (politie, APM, RNP, primarii), pedepsirea cu putere de exemplu a vinovatilor, verificarea provenientei materialului lemnos la gaterile locale, verificarea drumurilor comunale pe care este transportat lemnul sustras, montarea unor sisteme complexe de supraveghere video si pregatirea unei modalitati de reactie rapida in caz de urgenta, oferirea unor alternative legale pentru aprovizionarea cu material lemnos, implicarea localnicilor in activitati de protectie si ecoturistice pentru constientizarea importantei conservarii naturii si peisajului in rezervatie privita ca obiectiv de atractie turistica pentru potentialii clienti ai infrastructurii locale de servicii (pensuni, restaurante, cabane, campinguri, stine turistice).

-4) Pasunatul. Practic, pasunatul este interzis pe intreaga suprafata a zonei de protectie integrala a ariei protejate si in ariile speciale de conservare, chiar si pe terenurile cu categoria de folosinta ‘pasune’ deoarece, in realitate, acestea sunt ‘pasuni impadurite’ si adapostesc o bogata si fragila biodiversitate, datorita prezentei substratului calcaros. Stina de la Est de Munticul apartine comunei Bicazu Ardelean, a carei Primaria a avut pina in prezent o atitudine cooperanta. In 2006 stina de oi de la est de Munticul a fost inlocuita cu una de vite. Astfel, in zona extrem de sensibila a Jgheabului cu Luci nu s-a mai inregistrat pasunat ilegal, in anul 2006. Solutia pe termen lung: mentinerea si in viitor a colaborarii directe cu Primaria Bicazu Ardelean, in problemele de la punctele 3) si 4).

-5) Vinatoarea si Braconajul. Din pacate cele 2 activitati nu pot fi separate distinct, intotdeauna. Vinatoarea la orice specie in perimetrul rezervatiei afecteaza automat si celelalte specii, datorita impuscaturilor, intr-un spatiu relativ restrins. Vinatoarea caprelor negre constituie de fapt un act criminal, datorita efectivelor extrem de reduse, aflate la cea mai mica altitudine din Romania, efective supraevaluate intr-un mod cu totul exagerat. Realitatea este ca numarul caprelor negre din rezervatie, si asa foarte mic, este in continua scadere si ne indreptam spre disparitia lor completa. Solutie: Vinatoarea trebuie interzisa prin Regulamentul si Planul de Management al rezervatiei si prin reglementari la nivel central privind protectia ariilor protejate.

-6) Turismul necontrolat. Exceptind pestera Munticelu, in perimetrul rezervatiei nu au avut loc degradari ale patrimoniului natural provocate de circulatia turistica. Totusi, turismul si mai ales cel necontrolat, ramine o amenintare, cu precadere in sezonul cald, principalele pericole fiind: distrugerii si sustragerii de plante, speleoteme, esantioane de roci si fosile, abandonarea deseurilor, focul facut in spatii neamenajate si in pesteri, tulburarea linistii naturale, supraincercarea traseelor turistice peste limita de suport. In ansamblu, zona Sugau-Munticelu este inca putin cunoscuta si frecventata de turisti, cu mari sanse de conservare in continuare a unor areale pline de salbatice si pitoresc, cu influenta antropica minima. Solutii pentru atenuarea impactului vizitatorilor: promovarea turismului controlat, a actiunilor organizate (tabere, scoli, cursuri, ecologizari, studii de teren), monitorizarea circulatiei turistice, inchiderea cu cheie a pesterii Munticelu si vizitarea acesteia cu ghid insotitor, activitate sustinuta de informare si educatie ecologica.

7. INFRASTRUCTURA, DOTARI, BAZA TEHNICO-MATERIALA

7.1. Sediul administrativ de la cabana ECOLOG.

Investitie de mediu a Clubului Montan Roman, indispensabila unei activitati eficiente si moderne de administrare. Sediul dispune de 1 camera pentru administratorul permanent, 1 camera living, 5 camere-dormitor, 1 bucatarie cu dotari complete, 2 grupuri sanitare, centrala termica moderna si incalzire centrala, statie de epurare proprie supradimensionata de 5600 l (2 tancuri septice tricamerale) de concepie britanica (procurata printr-un program finantat de Ministerul Mediului si Energiei din Danemarca pentru implementarea in Romania a Directivei-Cadru UE privind Apa, respectiv pentru realizarea unui proiect pilot, un eco-model de utilizare a unei folosinte mici de apa intr-o zona izolata), telefon –linie digitala cu acces la Internet, , televizor cu instalatie de receptie prin satelit, sistem de monitorizare video, senzori fum-foc, senzori miscare, alimentare energie electrica 220V/380V, generator electric pe benzina, alimentator solar, captare izvor proprie (cu estetizare si incadrare peisagistica inca nefinalizata). Toate gunoaietele si resturile menajere sunt transportate integral in afara rezervatiei (nu se depoziteaza gunoaiete in rezervatie).

7.2. Baza tehnico-materiala: Echipament de radio-comunicatie complet (4 statii mobile+incarcatoare), 3 telefoane GSM, 1 aparat telefon prin satelit cu GPS incorporat, 2 binocluri, 2 camere video Hi8 si miniDV, 2 aparate foto digitale, fax, calculator, imprimanta, sistem player DVD, aparat proiectie si ecran (pentru prezentari, seminarii, training), echipament complet pentru realizare-intretinere-refacere trasee trekking si escalada (corzi alpinism, centuri de siguranta, casti de protectie, pitoane, carabiniere, ciocane, dibluri, ancore, bormasina performanta cu acumulatori si accesorii), echipament montan (incaltaminte, imbracaminte) pentru 4 membri ai serviciului de paza si protectie, lanterne, diverse materiale si scule pentru activitati de marcare si amenajare si pentru actiuni organizate (patrulari, tabere-scoala, cursuri, training, cercetare, schimb de experienta, actiuni comune cu ONG-uri, institutii, cluburi, scoli).

7.3. Mijloace de transport: 1 auto de teren 4x4 si 1 microbuz pentru deplasari Piatra Neamt-Bicaz Chei-drum forestier Sugau, autovehicule aflate in proprietatea Clubului Montan Roman. Membrii CMR mai utilizeaza pentru deplasari autoturisme proprii.

8. BUGET DE VENITURI SI CHELTUIELI - 2005

Venituri

1. Contracte, sponsorizari = 10.000
2. Activitati organizate = 2.000
3. Donatii = 15.000
4. Contributii directe = 43.000

TOTAL = 70.000 RON

Cheltuieli

1. Transport = 15.000
2. Energie electrica, utilitati = 6.000
3. Telefon, TV, radio, Internet = 6.000
4. Actiuni supraveghere, paza, igienizare, educatie, cercetare = 15.000
5. Materiale tiparite, consumabile, foto, promotionale = 18.000
6. Materiale si echipamente pt. paza, amenajare, trasee escalada = 10.000

TOTAL = 70.000 RON

Sediu Custode - Cabana 'Ecolog'

- Valoare aprox. incl. Dotari = 350.000 RON

9. PLAN DE ACTIUNE – 2006

- Realizarea unui Studiu de Impact al activitatilor antropice din perimetrul rezervatiei, respectiv: 1. lucrari hidrotehnice-captari si aductiuni de apa, 2. taieri lemnoase, 3. pasunat, 4. vinatoare si braconaj, 5. turism si 6. cabana 'Ecolog'. Recomandarile si observatiile acestui studiu vor fi incluse in planurile de management si vor fi implementate in activitatea de administrare efectiva.
- Definitivarea Planului de Management al ariei protejate.
- Continuarea activitatii de cercetare prin deplasari in teren cu echipe de specialisti pentru studiul habitatului 7220*, a faunei de nevertebrate, a avifaunei.
- Securizarea si Monitorizarea Pesterii Munticelu.
- Realizarea Panoului informativ la intrarea in rezervatie, langa DN12-c, panou ce va cuprinde harta rezervatiei, info+foto habitate naturale si biodiversitate, restrictii, telefoane si adrese utile.
- Organizarea unei intilniri de lucru si semnarea unui protocol cu Primaria Bicaz Chei si Primaria Bicazu Ardelean. Identificarea unor proiecte ce pot fi promovate si finantate cu sprijinul Clubului Montan Roman (ecoturism, infiintarea unei retele de ferme agroturistice in cele 2 comune, pensiuni, produse locale, pagina internet, muzeu alpin, dezvoltare locala etc.).
- Prezentarea Rezervatiei si activitatilor administratiei in mediul scolar din comuna Bicaz Chei.
- Cel putin 3 actiuni de ecologizare-igienizare cu participarea copiilor si tinerilor inclusiv din comuna Bicaz Chei.
- Incheierea unui protocol de colaborare cu Administratia PN Cheile Bicazului-Hasmas.
- Marcarea finala a perimetrului ariei protejate.
- Marcarea discreta a unui traseu turistic in circuit DN12-c – cabana Ecolog – Pestera Tunel – Pestera Munticelu.
- Marcarea unui traseu turistic DN12-c – cabana Ecolog – Pestera Tosorog (com. Bicazu Ardelean).
- Organizarea Taberei Scolare de Educatie Montana, in colaborare cu Agentia Nationala de Tineret, cu cazare in Piatra Neamt si deplasari in Munticelu, Cheile Bicazului, Ceahlau (8 zile).
- Organizarea Zilei Mediului la cabana Ecolog.
- Organizarea Taberei Internationale de Alpinism pentru Tineret – editia 3 (6 zile).
- Organizarea unui Seminar de pregatire pentru Rangeri, in colaborare cu Asociatia Rangerilor din Romania (5 zile).
- Organizarea unui curs de pregatire pentru Alpinisti Utilitari (4 zile)
- Organizarea unui curs de pregatire montana si a unor activitati de interes comun (ecologizari, seminar montanologie-ecologie-alpinism, schimb de experienta, escalade) in colaborare cu Clubul Alpin Roman.
- Organizarea unei sesiuni de comunicari cu tema Ariilor Protejate din judet, la P.Neamt.
- Implementarea unui program de autofinantare prin activitati de asistenta turistica, comercializare produse alimentare si nealimentare, comercializare materiale promotionale cu sigla rezervatiei, contracte sponsorizare si reclama publicitara, contracte de colaborare si prestari servicii. Se va studia si oportunitatea introducerii unei taxe de vizitare a rezervatiei, probabil incepind cu anul 2007.

- Inregistrarea vizitatorilor Pesterii Munticelu la cabana Ecolog si Introducerea –probabila- a unei taxe de vizitare, dupa securizarea intrarii in peștera.
- Dotarea custozilor (administratori, agenti de teren, serviciu paza) cu echipament adecvat sezonului, modern, unitar, cu insemnele ariei protejate.
- Eficientizarea activitatii de Monitorizare permanenta a circulatiei turistice.
- Respectarea celor mai bune practici la cabana Ecolog (administrare, igiena, surse de energie si apa, epurare, regimul deseurilor, estetica generala).

